

A változó valóság megragadhatósága

Tarr Hajnalka: *In Vitro* „H”

Kortárs Művészeti Intézet – Dunaújváros
2020. november 6 – 2021. március 31.¹

Tarr Hajnalka: *In Vitro*

acb Attachment, Budapest
2021. február 17 – március 26.²

Ha valamire, akkor a munkában, gondolkodásban és önvizsgálatban való elmélyedésre azért mégiscsak jó volt a 2020-as év. TARR HAJNALKA új sorozatát azóta vártam, mióta a művész számos hosszabb-lélegzetű, tanulságos, szórakoztató és elgondolkodtató Facebook-bejegyzése közül az egyik „Az otthon maradáást úgy kell csinálni, hogy nem mész ki az ajtón” címmel megjelent a régi *index*-en tavaly márciusban, egy jól elkapott enteriőr-fotó kíséretében, mely a művész lakás-műtermébe engedett betekintést.³ A fotón az *In Vitro* sorozat néhány (készülő) darabja mellett – a művész saját bevallása szerint is – elengedhetetlenül fontos szerepet betöltő szobanövény- és kaktusz-gyűjtemény is látható, mely az *In Vitro* sorozathoz hasonlóan, azóta csak tovább gyarapodott.

Tarr Hajnalka elmélyedésben, aprólékos, végtelen türelmet és odafigyelést igénylő, sokszor meglehetősen monoton alkotómunkában mindig is nagy magabiztossággal létezett (először azt akartam írni *mozgott*, de az ő esetében az *alkotómunkában való létezés* pontosabb megfogalmazásnak tűnik). Munkái a folyamatosan változó és újraprendezőző valóság érzékelésének, értelmezésének szubjektív és objektív aspektusairól szólnak, gyakran kilépve a háromdimenziós térbe is. Ilyen volt 2006-os *Instant nyáj* című diplomamunkája is, melynek 1400 darab öntött gipsz birkája vonuló fehér nyájként hódította meg a városi tereket,⁴ míg 2008-as *Attachment* című installációja, mely 700 ezer darab, függönyszerűen térbe lógatót, összefűzött gémpapocsból állt össze, külső és belső falakról, könnyedén felépíthető, mégis súlyosan ránk nehezedező keretekről, a térben való szabad mozgás korlátozottságáról szólt.⁵

1 <http://www.ica-d.hu/index.php?p=esemeny&id=673> (utolsó belépés a szövegben hivatkozott webhelyekre: 2021. március 29.)

2 https://acbgaleria.hu/artists/hajnalka_tarr.21.html

3 MG [MIKLÓSI GÁBOR]: Az otthon maradáást úgy kell csinálni, hogy nem mész ki az ajtón, *index*, 2020. március 14., ld. https://index.hu/kultura/letmod/2020/03/14/otthon_maradas_nyugalom_tarr_hajnalka/

4 <https://www.hajnalkatarr.com/instant-flock-2006>

5 A munka először a Műcsarnok *Mecénásnapok – 11 kortárs magánygyűjtemény* című válogatásán (Budapest, 2008. november 28 – november 30., ld. <http://www.mucsnok.hu/program/programok.php?mid=561c35258c1ee&tax>) volt látható. A MODEM 2019. április 4 és június 23. között nyitva tartó *MÁNIA. Csendes stratégiák* című csoportos tárlatán Debrecenben (ld. <http://www.modemart.hu/kiallitas/mania-csendes-strategiak/>) újra bemutatották: előkészítésére (a gémpapocok összefűzésére) a debreceni Kenézy Gyula Kórház Felöltött Pszichiátriai Osztályán működő Nappali Kórház pácienseinek és munkatársainak, valamint a MODEM munkatársainak bevonásával egy workshop keretein belül került sor.

In Vitro című sorozatában Tarr Hajnalka korábbi, *Tárgykapcsolat* (2018) című, ugyancsak fotó-alapú, szövött sorozatához hasonlóan, saját magát modellként használva próbálja feldolgozni a folyamatos változáson alapuló létezés – testet és elmét gyakran szétfeszítő – élményét. Mindkét sorozat kiindulópontját AKNAY CSABA Tarr Hajnalkáról készített akt fotói adják, melyeken a művész különféle geometrikus és organikus tárgyakat tart maga előtt. A művész a *Tárgykapcsolat* sorozat darabjain⁶ a geometrikus síkokkal, értelmező szótárakkal és az organikus – elsősorban növényi – formákkal/formákhoz való kapcsolódási pontokat, éles kontúrokat a sávokra osztott és összeszött felületek segítségével mintegy pixelekre bontja, elmosva a határt tárgy és ember, tárgy és tárgy, valamint időben eltérő/egymást követő pillanatok között.

Újabb munkáiban Tarr a szövessel megkezdett elemekre bontás és újraépítés gesztusát viszi még tovább, tudatos, nagyon pontosan végiggondolt rendszert építve ki a *kint* és a *bent*, a *közeli* és a *távoli*, a *kicsi* és a *nagy* folyamatos lüktetésének beazonosítására és rögzítésére. Képei *dinamikus* kompozíciók, melyeken a korábbiakhoz képest még inkább eltűnnek a test tisztán testi, a tárgy tisztán tárgyi jellegzetességei: egyszerre jelentkeznek fókuszátlan foltokként és tűéles, mikroszkóp alatt vizsgált, egymás mellett sorakozó, molekuláris rész-elemekként. Nem véletlen a sorozat címadása sem, az *In Vitro* ugyanis egy olyan kísérleti technikára utal, melynek során nem élő szervezetben, hanem azon kívül, *mesterséges környezetben*, kémcsőben, lombikban zajlik a vizsgálati, *kísérleti folyamat*, ellenőrzött, szabályozott keretek között. A különböző szövettani és sejtbioológiai vizsgálatokon túl a módszert a szervezeten kívüli megtermékenyítés (in vitro fertilizáció: IVF) során is alkalmazzák, mellyel Magyarországon például a Kaáli Intézet foglalkozik. Ahogy arról a művész saját maga is vall,⁷ a sorozat ilyenformán személyes tapasztalataiból is építkezik, ám a női sors nehézségein való elmélkedés/kesergés helyett

6 Először kiállítva: *Tarr Hajnalka: Tárgykapcsolat*. acb Galéria, Budapest, 2018. november 30 – 2019. február 1., ld. https://acbgaleria.hu/kiallitasok/tarr_hajnalka_targykapcsolat.366.html?pageid=409

7 Tarr Hajnalka – In Vitro “H” – Tárlatvezetés, 2020. november 21., ld. <https://www.youtube.com/watch?v=Z4xT9iXEWuE&t=238s>, valamint A FEHÉR VERA: Az vagy, amire figyelsz – interjú Tarr Hajnalkával, 2021. január 26., ld. <https://punto.hu/2021/01/26/az-vagy-amire-figyelsz-interju-tarr-hajnalkaval/>

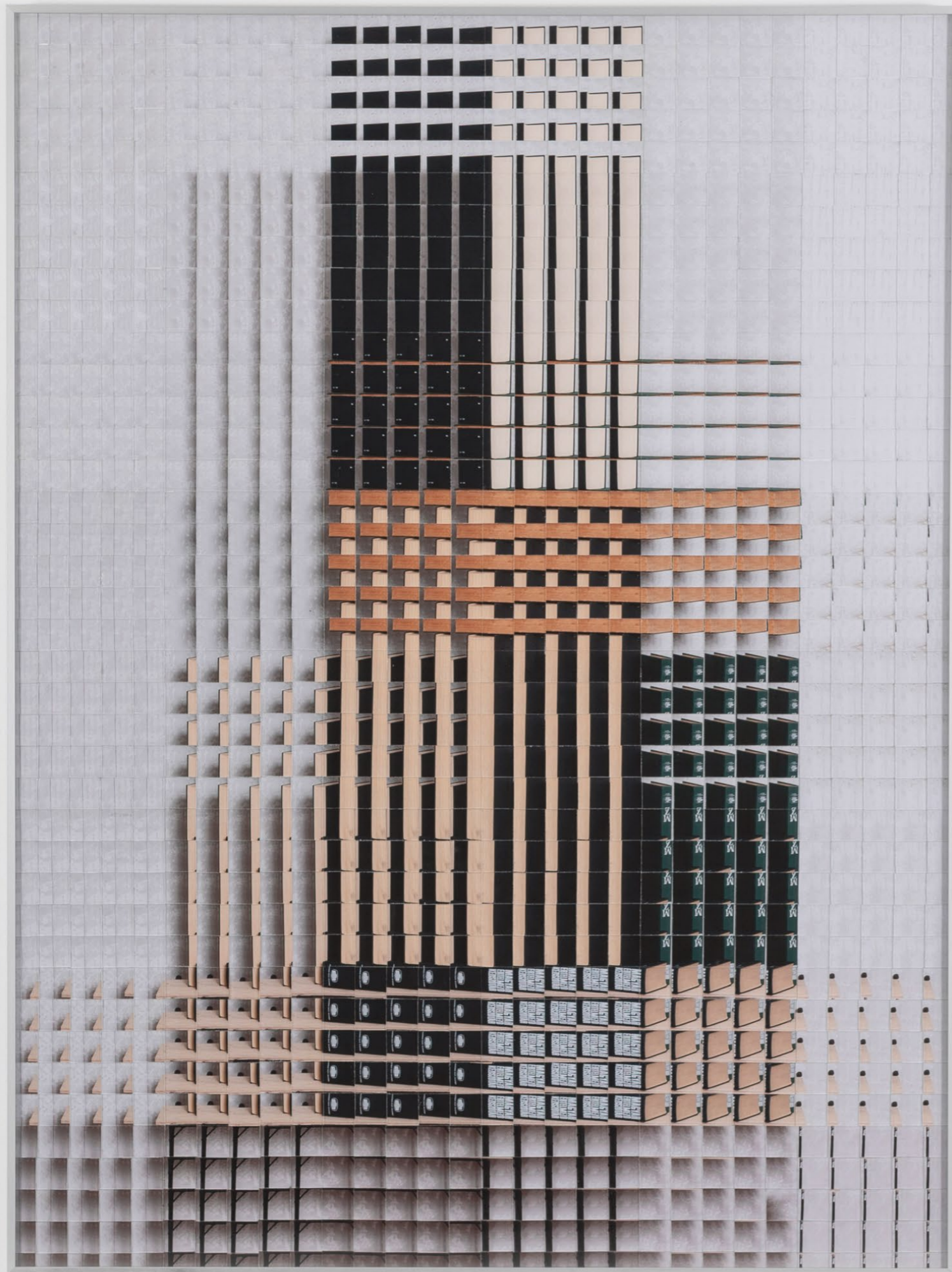
TARR HAJNALKA
In Vitro „H”, Kortárs Művészeti Intézet – Dunaújváros; 2020. november 6 – 2021. március 31.
részlet a kiállításból © Fotó: Sulyok Miklós

egyfajta tudományos érdeklődéssel tekint a saját testén belül és azon kívül – molekuláris szinten – zajló folyamatokra.

Az *In Vitro* sorozat darabjai üveglapokra ragasztott 3×3, 4×4 (legújabb munkák pedig már 5×5 vagy 6×6) egyforma fotó (manuális) felvágásával és egymás mellé sorolásával készülnek, egyszerre felnagyítva és ugyanakkor változatlanul hagyva az eredeti felvételeket. Az így létrejövő mozaikképek több esetben szintén kis kockákra darabolt *Magyar Értelmező Kéziszótár*-lapokból álló keretbe vannak foglalva, ami – az aktokhoz hasonlóan – nem új motívum Tarr művészetében. A minket körülvevő világról összegyűjtött, objektivitásra törekvő szárazsággal meghatározott és értelmezett *dolgokat*, mintegy egyezményes, univerzális *tudást* összesítő hatalmas könyvkiadványok létezésükkel már-már az értelmetlenség határát súrolják. Ebből a befogadhatatlan mennyiségű statikus tudáshalmazból válogat a művész randomnak tűnő elemeket új munkáihoz, de így tett már 2013-as *Can't get it* című sorozatában is.⁸ Akkor 12 db, egyenként 80×100 cm-es keretezett, üvegezett lepkegyűjteményt hozott létre megszámlálhatatlan mennyiségű egyedi lepke-forma – ugyancsak *Magyar Értelmező Kéziszótár*-lapokból

8 Először kiállítva: *Tarr Hajnalka: Can't get it*. acb Galéria, Budapest, 2013. szeptember 13 – október 11., ld. https://acbgaleria.hu/kiallitasok/tarr_hajnalka_cant_get_it.122.html?pageid=270

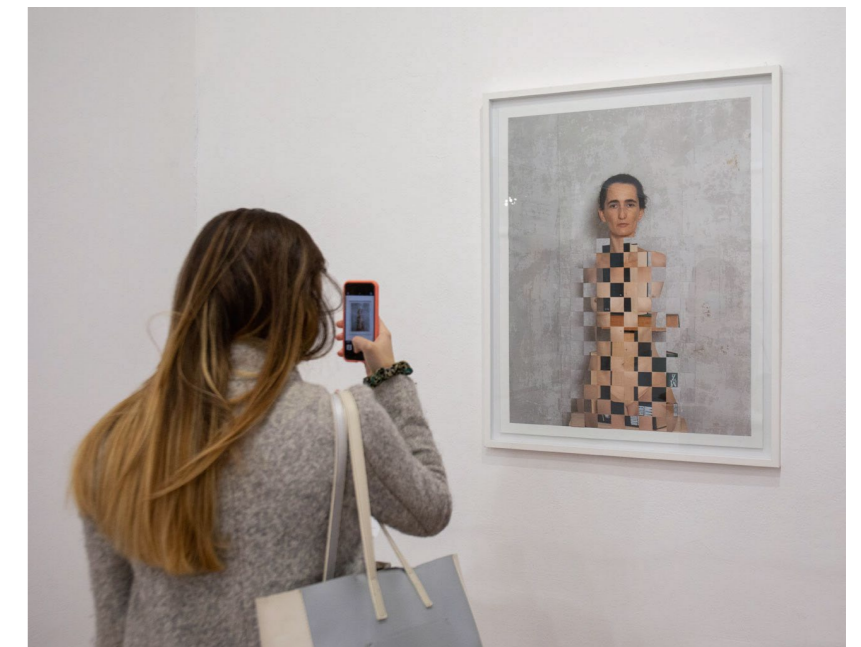
való – kivágásával és egymás mellé sorolásával. Az eredeti környezetükből kiragadott, kimerevített, gombostűvel rögzített pillangók sokszínűségének gyűjteményes bemutatása, minden igyekezete ellenére sem képes a jelenséget – ez esetben a lepkeséget – teljességében megismertetni és ez által birtokolhatóvá tenni, ahogyan az *Értelmező Kéziszótár* sem képes a világ teljességét és különösen annak folyamatosan változó jellegét kielégítően megragadni. Ugyanígy a világról alkotott képünket, egyedi tapasztalatainkat, saját létezésünk teljességét sem vagyunk képesek maradtalanul befogadni és pontosan viszszaadni. Mindent saját testünk és elménk szűrőjén keresztül érzékelünk és értelmezzünk, ezáltal minden megnyilvánulásunk egyedi és megismételhetetlen. Tarr Hajnalka a folyamatosan változó világot és az abban össze-összekapcsolódó, egymással interakcióba kerülő *identitásokat* igyekszik

TARR HAJNALKA
In Vitro EM 5, 2021, giclée print, üveg mozaik, kollázs Dibondra kasírozva, 120 x 90 cm © Fotó: Tóth Dávid

rendszerbe foglalni, mintegy lelassítani, kézben tartani a történések hullámzását. Teszi mindezt a szó legszorosabb értelmében is, hiszen installációinak, sorozatainak létrehozása rengeteg ráfordított időt, végtelen precizitást, monotonitástűrést és gyakran komoly fizikai teherbírást igényelnek. Számára az alkotómunkában/alkotómunkával való együtt-létezés, együtt-gondolkodás épp olyan fontos, ha nem fontosabb, mint maga a kész mű, hiszen ez a *folyamat* egyben az adott kérdések testi-lelki feldolgozását is jelenti, ilyen értelemben pedig a kész műtárgy csupán mindennek a végterméke. Az *In Vitro* sorozat az aktfotó-mozaikok mellett elemeire bontott gesztus-rajzokat is tartalmaz, amelyek tovább erősítik a dolgok *lúktetésben, mozgásban* való érzékelésének problematikáját. A kis darabokra vágott és szorosan egymás mellé sorolt üveg-elemek miatt a művek felülete egybefüggő, egységes sík helyett egy, a környezetével folyamatos kölcsönhatásban lévő, a fényt ezerféle módon megtörő, rendkívül izgalmas, játékos felületté válik, mely különösen jól érvényesül a dunaiújvárosi Kortárs Művészeti Intézet sok változatosságot kínáló, hol zezugos, hol a hatalmas üvegfelületeknek köszönhetően fényárban úszó tereiben. Az *In Vitro „H”* című kiállítás 2020 novemberében, néhány nappal a kiállítóhelyeket is érintő korlátozások előtt nyílt itt, azóta pedig több alkalommal is meghosszabbították. A rendelkezésre álló tér tágassága lehetővé tette azt is, hogy az új sorozat darabjait néhány korábbi munka is kiegészítse, mintegy kontextualizálja, így a 2018-as *Tárgykapcsolat* sorozat pár darabja: egy *Értelmező Kéziszótár* csikokra szénrel rajzolt *Önarckép* 2018-ból, valamint egy annak nyomán készült *Animáció-részlet*, mely utóbbi remélhetőleg a jövőben további darabokkal kiegészülve folytatódik majd. A csak bejelentkezéssel látogatható dunaiújvárosi tárlat után a sorozat néhány – részben új – darabja a budapesti acb Attachment kis white cube terében is bemutatkozott 2021. február-márciusában. Az itt kiállított újabb darabok már a dunaiújvárosi anyaghoz képest is előrelépést mutatnak, hiszen a sokszorozás-nagyítás fokozásával egyre absztraktabb, a test érzékiségétől fokozatosan eltávolodó, geometrikus kompozíciókká válnak, kijelölve az egyik lehetséges irányt, amerre a sorozat folytatódhat, tovább épülhet.⁹

⁹ További fotókért, információért pedig érdemes ellátogatni a művész új honlapjára is: <https://www.hajnalatar.com/home>

TARR HAJNALKA
In Vitro „H”, Kortárs Művészeti Intézet – Dunaiújváros; 2020. november 6 – 2021. március 31.
részlet a kiállításból © Fotó: Sul yok Miklós

TARR HAJNALKA
In Vitro NET 5, 2021, giclée print, üveg mozaik, kollázs Dibondra kasírozva, 135 x 105 cm
© Fotó: Tóth Dávid

